

РЕШЕНИЕ

№ 5165

гр. София, 12.08.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 75 състав,
в публично заседание на 12.04.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Силвия Житарска

при участието на секретаря Наталия Дринова, като разгледа дело номер **6363** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – чл. 178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 118 от Кодекса за социалното осигуряване (КСО).

Образувано е по жалба на А. И. Г., ЕГН [ЕГН], [населено място], [улица], ет.2, ап.4. срещу Решение № 1040-21-658/06.12.2019г., с което е потвърдено Разпореждане № РВ-3-21-00664689/22.10.2019г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО в ТП на НОИ – С. град, с което е разпоредено възстановяване на неоснователно получено обезщетение за временна неработоспособност поради общо заболяване за периода от 27.11.2018г. до 02.07.2019г. в размер на 2880.67 лв. Релевира се, че решението е нищожно, неправилно, незаконосъобразно и постановено при съществено нарушение на съдопроизводствените правила и материалния закон. Оспорва се фактическа обстановка отразена в разпореждането, издадено от служителя на НОИ, респективно и в обжалваното решение. Недобросъвестността на жалбоподателя не била установена по несъмнен начин. Моли съда за отмяна на оспореното решение и потвърденото с него разпореждане.

В съдебно заседание, редовно призован, жалбоподателят, се явява лично, като поддържа жалбата. Излага подробни съображения за незаконосъобразност на оспорения административен акт.

Ответникът по делото- Директорът на ТП на НОИ С.- град, чрез процесуален

представител оспорва жалбата и поддържа тезата, че оспорения административен акт е законосъобразен. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена, не изпраща представител, не депозира становище.

Административен съд София-град, като обсъди доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

Г. в качеството му на самоосигуряващо се лице чрез [фирма], ЕИК[ЕИК] е подал удостоверение приложение № 9 към чл.11, ал.1 от Наредба за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване (НПОПДОО) с данни относно правото на парично обезщетение по следните болнични листове:

-№ E2018314608 с период на временна неработоспособност от 27.11.2018 г. до

03.01.2019 г. вкл.

-№ E20183311589 с период на временна неработоспособност от 04.01.2019 г. до 02.02.2019 г. вкл.

-№ E20196286200 с период на временна неработоспособност от 03.02.2019 г. до 04.03.2019 г. вкл.

-№ E20196841184 с период на временна неработоспособност от 05.03.2019 г. до 03.04.2019 г. вкл.

-№ E20196841650 с период на временна неработоспособност от 04.04.2019 г. до 03.05.2019 г. вкл.

-№ E201968425 85 с период на временна неработоспособност от 04.05.2019 г. до 25.05.2019 г. вкл.

-№ E20197748026 с период на временна неработоспособност от 26.05.2019 г. до 02.07.2019 г. вкл.

-№ E20197748026 с период на временна неработоспособност от 26.05.2019 г. до 02.07.2019 г. вкл.

На А. И. Г. по реда на НПОПДОО е изплатено парично обезщетение за временна неработоспособност за 146 работни дни в размер на 2727.41 лв.

След проверка в информационната система на НОИ се е установило, че А. И. Г., ЕГН [ЕГН] е декларирал начало на осигуряване за „общо заболяване и майчинство, инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт", в качеството си на самоосигуряващо се лице през [фирма], считано от 12.04.2013 г. и прекъсване на дейност и осигуряване, считано от 05.09.2018 г.

По реда на Наредба № Н-8/2005г. за съдържанието, сроковете, начина и реда за

подаване и съхранение на данни от работодателите, осигурителите за осигурените при тях лица, както и от самоосигуряващите се лица, за жалбоподателя Г. са подадени данни с Декларация обр. № 1 "Данни за осигуреното лице", както следва:

-м. 11.2018 г.- 6 дни в т. 16.1, 4 дни в т. 16.2, осигурителен доход 139.09 лв. и първи ден в осигуряване 19.11.2018 г.

-за периода от 01.12.2018 г. до 30.06.2019 г. - с дни в т.16.2

-м.07.2019 г.-19 дни в т.16.2 и последен ден в осигуряване 25.07.2019 г.

В приложение № 9 към чл. 11, ал. 1 от НПОПДОО А. И. Г. е декларирал в т. 1, че към деня на настъпване на временната неработоспособност, трудоустрояването или бременност и раждане, е осигурен за съответния риск.

Извършена е допълнителна проверка в информационната система на НОИ, справка „Деклариран вид осигуряване от самоосигуряващите се лица“, от която се е установило, че на 14.11.2019 г. в ТД на НАП е подадена декларация от А. Г. за започване на дейност и начало на осигуряване за „общо заболяване и майчинство, инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт“ през [фирма], считано от 19.11.2018 г.

Ръководителят на контрола по разходите при НОИ приели, че на А. И. Г. неоснователно е изплатено парично обезщетение за временна неработоспособност по болничен лист по болнични листове за периода от 27.11.2018 г. до 02.07.2019 г. вкл. в размер на 2880.67 лв., от които 2727.41 лв. - главница и 153.26 лв. - лихва, тъй като към началната дата на временната неработоспособност лицето няма качество на осигурено лице по смисъла на чл. 10 от КСО и § 1, ал. 1 т. 3 от ДР на КСО, поради недеklarирано начало и вид на осигуряване, вследствие на което на 22.10.2019г. издал процесното Разпореждане.

Разпореждането е оспорено по административен ред от А. И. Г. жалба вх. 1023-21-670 от 11.03.2020г. пред директора на ТП на НОИ – С. град.

С обжалваното в настоящото производство Решение № 1040-21-658/06.12.2019г. на директора на Териториално поделение (ТП) на НОИ- С. град, е потвърдено Разпореждане № РВ-3-21-00664689/22.10.2019г. на Ръководител на контрол по разходите на ДОО в ТП на НОИ- С. град.

От правна страна настоящия съдебен състав намира следното:

По допустимостта на жалбата:

Жалбата е подадена в срока, от лице с правен интерес от оспорване, поради което е процесуално допустима и следва да бъде разгледана относно нейната основателност.

По същество на спора:

Разгледана по същество е основателна по следните съображения:

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК Съдът не се ограничава само с обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен въз основа на представените от страните доказателства да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК.

Съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „д“ КСО разпорежданията за възстановяване на неоснователно получени плащания по държавното обществено осигуряване се обжалват пред ръководителя на съответното териториално поделение на НОИ. Съгласно чл. 117, ал. 3 КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им. Предвид гореизложеното съдът счита, че решението и потвърденото с него разпореждане са издадени от компетентни органи, в надлежната форма, при липса на съществени процесуални нарушения. Атакуваният пред настоящата инстанция съдебен акт обаче е неправилен, като издаден в противоречие с материално-правните разпоредби.

Съгласно чл. 40, ал. 1 от КСО, осигурените лица за общо заболяване и майчинство имат право на парично обезщетение вместо възнаграждение за времето на отпуск поради временна неработоспособност и при трудоустрояване, ако имат най-малко 6 месеца осигурителен стаж като осигурени за този риск. Съгласно чл. 10 от КСО, осигуряването възниква от деня, в който лицата започват да упражняват трудова дейност по чл. 4 или чл. 4а, ал. 1 и за който са внесени или дължими осигурителни вноски и продължава до прекратяването ѝ. По смисъла на § 1, т. 3 от ДР на КСО осигурено лице е физическо лице, което извършва трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 и чл. 4а, ал. 1 КСО, и за което са внесени или дължими осигурителни вноски. Осигуряването на лицето, което е започнало трудова дейност съгласно чл. 10, продължава и през периодите по чл. 9, ал. 2, т. 1 - 3 и 5. Самоосигуряващите се лица се смятат за осигурени за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски.

Съобразно чл. 4 ал. 4 от КСО лицата по ал. 3, т. 1, 2 и 4 по свой избор могат да се осигуряват и за общо заболяване и майчинство. За да разширят обхвата на осигуряването си, самоосигуряващите се лица следва да подадат декларация по чл. 1, ал. 2 от Наредба за обществено осигуряване на самоосигуряващите се лица, българските граждани на работа в чужбина и морските лица /НООСЛБГРЧМЛ/ при започване, прекъсване, възобновяване или прекратяване на всяка трудова дейност или декларация по чл. 1, ал. 3 от Наредбата за промяна на вида на първоначално избраното осигуряване.

Самоосигуряващото се лице придобива качеството осигурено лице за риска общо заболяване и майчинство при кумулативното наличие на следните предпоставки: 1. подадена декларация по чл. 1, ал. 2 и ал. 3 от Наредбата; 2. започнало упражняване на трудова дейност по чл. 4 от КСО от датата, на която лицето е декларирало, че ще се осигурява за риска общо заболяване и майчинство; 3. внесени осигурителни вноски в

дължимия размер.

На основание чл. 1, ал. 1 от НООСЛБГРЧМЛ задължението за осигуряване за лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1 - 4 от Кодекса за социално осигуряване - еднолични търговци, съдружници в търговски дружества, собственици на Е., физически лица - членове на неперсонифицирани дружества, регистрираните земеделски стопани и тютюнопроизводители, лица, упражняващи по регистрация свободна професия или занаятчийска дейност, възниква от деня на започване или възобновяване на трудовата дейност и продължава до нейното прекъсване или прекратяване.

Декларацията на Г. от 14.11.2019г. е подадена от самоосигуряващото се лице в изпълнение на задължението му по чл. 1, ал. 2 от НООСЛБГРЧМЛ да декларира всяко започване на нова трудова дейност в 7-дневен срок от настъпване на обстоятелството. Декларацията не е подадена с цел да се промени извън срока по чл. 1, ал. 4 видът на осигуряването на Г. като самоосигуряващо се лице – основание за задължително обществено осигуряване по чл. 4, ал. 3, т. 1 от КСО. В качеството на самоосигуряващо лице А. И. Г. от 12.04.2013г. е подлежал на задължително обществено осигуряване на основание чл. 4, ал. 3, т.1 от КСО, когато е декларирала започване на дейност като самоосигуряващо се лице – ЕТ .

Неяснотата и противоречията в подзаконовите нормативни разпоредби на чл. 1, ал. 1 – 4 от НООСЛБГРЧМЛ следва да бъдат преодолени по пътя на тълкуването, предвид смисъла, който най-много отговаря на други разпоредби, на целта на тълкувания акт и на основните начала на правото на Република България. Съгласно чл. 1, ал. 3, изр. 2 от НООСЛБГРЧМЛ в относимата му редакция към 26.03.2020г. (изм., ДВ - бр. 16 от 2012 г., в сила от 1.03.2012г.) при започване на друга трудова дейност през календарната година самоосигуряващото се лице не може да променя вида на осигуряването. При действието на това нормативно правило, административният орган не е отчел обстоятелството, че жалбоподателят А. И. Г. не може да променя вече избрания вид на осигуряването за периода след 14.11.2019г. - датата на възобновяване на дейността му, независимо, че в срока по чл. 1, ал. 4 от НООСЛБГРЧМЛ лицето не е подало нова декларация относно вида на осигуряването. Да се приеме обратното, би означавало да се елиминира действието на общото правило на чл. 1, ал. 3, изр. 1 от НООСЛБГРЧМЛ, задължаващо самоосигуряващите се лица да определят вида на осигуряването с декларация в 7-дневен срок от започването или от възобновяването на трудовата дейност. Цитираната разпоредба на чл. 1, ал. 3, изр. 1 от НООСЛБГРЧМЛ задължава самоосигуряващите се лица да декларира не само започнатата нова трудова дейност, но и вида на осигуряването. При невъзможност за промяна на вида на осигуряването през текущата календарна година следва да се счита, че видът на осигуряване, избран с надлежно подадена декларация при започване на трудовата дейност, която обаче значително се различава от предишния режим на осигуряване, ще се приложи от 01 януари на следващата календарна година, което обаче не е налице в конкретния случай, тъй като видно от изявлението на Г. в подадената дори след срока декларация отново не се променя начина и реда на осигуряване на лицето. По аналогични случаи са постановени решение № 10899 от 26.07.2011 г. на ВАС по адм. д. № 4528/2011 г., VI о., решение № 15813 от 30.11.2011 г. на ВАС по адм. д. № 9228/2011 г., VI о., решение № 3517 от

13.03.2013 г. на ВАС по адм. д. № 13713/2012 г., VI о., решение № 5298 от 16.04.2013 г. на ВАС по адм. д. № 15306/2012 г., VI о. и др.). Правото на самоосигуряващите се лица по свой избор да могат да се осигуряват и за общо заболяване и майчинство е установено със закон – чл. 4, ал. 4 от КСО, и не е допустимо това право да бъде ограничавано чрез подзаконови административнопроцесуални правила.

Неоснователни са възраженията на ответника по жалбата, че не може след изтичането на срока по ал. 3 на чл. 1 от НООСЛБГРЧМЛ да се променя вида на осигуряването. С ДВ, бр. 2/2010 г. е въведено допълнение на разпоредбата, с което е предвидено, че при започване и възобновяване на трудовата дейност, ако декларацията за вида на осигуряването не е подадена в 7-дневния срок, лицето подлежи на осигуряване само за инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт. Това изменение действително налага извода, че с изтичането на 7-дневния срок от започването/възобновяването на трудовата дейност, се преклудира правото на самоосигуряващото се лице първоначално да избира вида на осигуряването, което може да се променя еднократно до края на януари на съответната календарна година, но в случая с подадената декларация Г. не е искала респ. не е посочил промяна в осигуряването си.

Изложеното обуславя извод, че към момента на възникване на осигуряването на самоосигуряващото се лице към 14.11.2019г. жалбоподателят А. И. Г. е подлежал на осигуряване за всички осигурени социални рискове без трудова злополука, професионална болест и безработица. Пропускането на срока по чл. 1, ал. 3 от НООСЛБГРЧМЛ за подаване на декларация в 7-дневен срок от започването или от възобновяването на трудовата дейност не преклудира правото на самоосигуряващите се лица по чл. 4, ал. 4 от КСО на избор на вида на осигуряването за текущата календарна година, тъй като този избор е вече е направен от жалбоподателя още през 2013.

По горните съображения, съдът намира, че оспореното решение и потвърденото с него Разпореждане са постановени в противоречие с материално-правните разпоредби и целта на закона.

С оглед изложеното, съдът приема, че оспореното решение е незаконосъобразно и следва да бъде отменено, като преписката бъде върната на административния орган за ново произнасяне по подаденото от жалбоподателя Заявление вх. № 1023-21-670/11.03.2020г. при спазване на дадените в настоящото решение указания по тълкуването и прилагането на закона.

При този изход на спора на ответника не се дължат разноски.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, III отделение, 75 – ти състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на А. И. Г., ЕГН [ЕГН], от [населено място] [улица], ет.2, ап.4. Решение № 1040-21-658/06.12.2019г., с което е потвърдено Разпореждане № РВ-3-21-00664689/22.10.2019г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО в ТП на НОИ – С. град, с което е разпоредено възстановяване на неоснователно получено обезщетение за временна неработоспособност поради общо заболяване за периода от 27.11.2018г. до 02.07.2019г. в размер на 2880.67 лв.

ВРЪЩА преписката на ръководителя на контрола по разходите на ДОО в ТП на НОИ – С. град за ново произнасяне по подаденото от А. И. Г., Заявление вх. № 1023-21-670/11.03.2020г. при спазване на дадените в настоящото решение указания по тълкуването и прилагането на закона.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: